

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1930 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin från viss ersättningsskyldighet.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 7 februari 1930 dagtecknad proposition (nr 77), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen medgiva, att kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin må intill ett belopp av 611 kronor 41 öre befrias från dem jämlikt regementskrigsrättens vid Livregementets grenadjärer utslag den 10 maj 1928 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning för brist i av dem omhänderhaft kompaniförråd, samt att nämnda belopp må ur vederbörliga räkenskaper avskrivas.

Vid överlämnande den 25 oktober 1926 till Västmanlands regementes huvudförråd av den vid regementets nionde kompani förvarade intendenturmaterielen befanns brist föreligga i fråga om dylik materiel. Sedan bristen gjorts till föremål för undersökning vid Livregementets grenadjärens krigsrätt — som efter Västmanlands regementes indragning jämlikt krigshovrättens beslut hade att upptaga målet — förpliktade krigsrätten genom utslag den 10 maj 1928 kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin, den förre i egenskap av kompanichef och den senare såsom kompaniadjutant vid kompaniet i fråga, att, vilkendera bäst gälda gitte, till Kungl. Maj:t och kronan utgiva ett belopp av 1,211 kronor 41 öre såsom ersättning för den bristande materielen.

Krigsrättens utslag vann laga kraft.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 23 januari 1929, har kaptenen Dahlström, med förmålan att av det utdömda beloppet till arméförvaltningens kassa inbetalts 600 kronor, anhållit att av nåd varda befriad från skyldighet att till kronan utgiva det enligt omförmälda utslag sålunda återstående beloppet eller 611 kronor 41 öre.

Vidare har fanjunkaren Juhlin uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 23 fe-

bruari 1929 dagtecknad skrift likaledes anhållit att av nåd erhålla befrielse från att utgiva det resterande ersättningsbeloppet.

I den 26 februari 1929 över ansökningarna avgivet utlåtande har *arméförvaltningens intendentsdepartement*, efter att hava lämnat en sammanfattning av innehållet av de vid krigsrätten förda protokollen och övriga handlingar i ärendet, framhållit att av en å departementet verkställd jämförelse mellan förteckningen å den vid nionde kompaniet förkomna intendenturmaterielen och den senast från förutvarande Västmanlands regemente till departementet insända årsredogörelsen över intendenturmaterielen framgått, att årsredogörelsen, där här ifrågasättande brist vore angiven såsom enda utgående behållning, av vissa persedelslag upptog ett färre antal persedlar än det antal, som Dahlström och Juhlin ålagts att ersätta. Värdet av detta överskott uppginge i enlighet med verkställd uträkning och med tillämpande av samma grunder för prissättningen, som av krigsrätten använts i fråga om de förkomna persedlarna, till 108 kronor 81 öre. Då någon kvittning emellan värdet å bristande och såsom överskott befintlig materiel förut ej skett vid kompaniet, syntes det rättvist och billigt, att den summa, Dahlström och Juhlin förpliktats utgiva, nedsattes med ovannämnda belopp.

Då emellertid ett efterskänkande av detta belopp icke torde kunna ske utan riksdagens medverkan, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Dahlström och Juhlin befriades från återbetalningsskyldighet av ovan omförmälda belopp, 108 kronor 81 öre, och att kronans återstående fordran således nedsattes från 611 kronor 41 öre till 502 kronor 60 öre.

Beträffande frågan om efterskänkande av jämväl sistnämnda belopp hade intendentsdepartementet, ehuru departementet behjärtade de ömmande omständigheter, som Dahlström anförde till stöd för sin ansökan om befrielse från återbetalningsskyldighet, likväl, med hänsyn till vikten av att arméns dyrbara intendenturmateriel behörigen förvarades och vårdades samt då prissättningen av de förkomna persedlarna skett i enlighet med den vid regementet i detta avseende i allmänhet förut gällande praxis, funnit sig förhindrat tillstyrka ansökningarna, såvitt de avsåge befrielse från betalningsskyldighet av nämnda belopp.

Statskontoret, som härefter anmodats yttra sig i ärendet, har i utlåtande den 18 september 1929 anförde följande.

I likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement och på de av departementet anförda skäl tillstyrkte statskontoret, att ett belopp av 108 kronor 81 öre av det utdömda ersättningsbeloppet efterskänktes.

Vad beträffade återstoden, 502 kronor 60 öre, av detta belopp efter avdrag av inlevererade 600 kronor, underkände visserligen statskontoret ingalunda betydelsen av de till stöd för intendentsdepartementets avstyrkande av efterskänkandet av detta belopp anförda skäl, men det syntes dock statskontoret kunna starkt ifrågasättas, om icke i allt fall omständigheterna i övervägande grad talade för att kronan billigtvis borde avstå från denna sin fordran. Då kompaniförrådet i oktober 1926 avlämnats till huvudförrådet, hade detta skett enligt sökanden Dahlströms obestridda uppgift kort efter avslutade regements- och repetitionsövningar, under vilkas senare del kompaniet deltagit i fälttjänstövningar, och under en brådska, som enligt vederbörande bataljonschefs intyg försvårat kontrollen. En viss betydelse torde även få tillmätas den av Dahlström påpekade omständigheten, att under de

senare åren på kompaniet tjänstgjort ett stort antal icke därstädes stamanställt underbefäl, och att ett flertal av dessa visat sig olämpliga såsom för män för de värnpliktiga beträffande särskilt persedelvård. För Dahlströms vidkommande syntes ock en ej obetydlig vikt få läggas därpå, att den senast anställde kompaniadjutanten förut endast gjort trupptjänst och »icke handhaft någon expedition eller förråd» samt enligt bataljonschefens omdöme icke varit sin uppgift fullt vuxen. Dessa omständigheter och vad i ärendet i övrigt förekommit syntes statskontoret tala för att frågan om ansvarighet för den uppkomna bristen icke borde bedömas allt för strängt. Härtill komme, dels att Dahlström genom inleverering av 600 kronor eller ungefär hälften av det utdömda beloppet dock finge anses hava visat god vilja att efter förmåga fullgöra ersättningsskyldigheten, dels ock att han, såsom av handlingarna framginge, levde under små och bekymmersamma ekonomiska förhållanden. Beträffande Juhlin hade statskontoret under hand inhämtat, att han icke hade någon inkomst utöver sin avlöning såsom sergeant å övergångsstat och för övrigt hade mycket knappa ekonomiska villkor.

På grund av det anförda hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Dahlström och Juhlin måtte intill ett belopp av 611 kronor 41 öre befrias från dem genom regementskrigsrättens vid Livregementets grenadjärer utslag den 10 maj 1928 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning för brist i av dem omhänderhaft kompaniförråd.

På de av statskontoret anförda skäl har *departementschefen* funnit sig böra tillstyrka, att Dahlström och Juhlin befriades från skyldigheten att utgiva det belopp, 611 kronor 41 öre, vartill kronans fordran hos dem enligt oförmälda krigsrättsutslag uppginge.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin må intill ett belopp av 611 kronor 41 öre befrias från dem jämlikt regementskrigsrättens vid Livregementets grenadjärer utslag den 10 maj 1928 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning för brist i av dem omhänderhaft kompaniförråd, samt att nämnda belopp må ur vederbörliga räkenskaper avskrivas.

Stockholm den 14 mars 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

*Utskottets
yttrande.*

Närvarande: se under utlåtandet nr 52.